11.

Sarsuela en dos actes

catalana y en vers.

original

de

LA ISLA FRANQUISTA

Acte primer.

895

BIBLIOTECA CENTRAL

Domingo Font.

1883.

L'isla tranquilitat.

-

Sarsuela en dos actes

catalana y en vers,

original

de

Domingo Jorit.

Musica

escrita per entretenirse al tivoli, pero encara no
s'ha estrenat.

1883.

Personas.

Enriqueta.

Benitat

Nicolut.

Cliclof.

Martinef

Salvany

tocaboiras

Jsleños isleñas bugaderas etc.
trajes à gust del que pagui.

Es propietat.

Acte primer.

Interior de una gruta, ahont fi-
gura que hi ha pedras preciosas
etc. al centro una especie de columna
de pedra de la mateixa roca que
dona forma à la bóveda que's
pert al fondo dreta, ahont hi
haurá una obertura que dona
al mar. à la esquerra una rama-
pa formant la baixada à la gru-
ta, molt rocau: à la dreta,
prime terme una obertura a
12 pams d'altura com si fos

un ninyo ample, aiont, li
pujà per uns esglaons de pe-
dra. à la esquerra primè terme
forat que es l'interior de la gruta
pedras repartidas per la escena.
un fanal apagat. - una deitral pen-
jàda à la columna. tot fosch.

Música.

Escena 1ª

Clidof.

al alçarse l' telò queda
la escena sola. la orquesta
regreix la simfonia: la obs
tina de la dreta vàcla-
rejant com si sortis
lo sol y la escena reb

una poca de lo dever

Eli. trayent lo cap pu lo
nimpo dreta.

Endevant, prou hem dormit,
aipeqriemnos que jà es dià.
ali'. (bostallant)

De quin gust dormiria
si pogués pescà un bon llit.
(baixant pel, eglaon)

Pero ave, tot son pedrotai,
la bova que'l mar ercup.
algunai plomai de, puy!
y per cabessal las botai.
. No teni un trist matalai!
' ava jà m' hi acostumat,

pero sempre m'ha semblat
qu'era molt dù.

I tocantse l'esquena,
.que li farà?
. Dos anys aqui com un prés!
¡ Y gracias qui entra algun peix
dins al toll enant la marcreix.
¡ Ja es un viure compromés!
Sols per l'afan d'adquiri
a la gruta vaig baixar.
vaig sabe'l forat d'entrá.
mes no trobo'l de sorti.

per alli qu'el mar li bat
fora sensill lo salvarme,
pero tinch por d'ofegarme,
y aixó que may no he provat.

¡ Si tingués un aparato
com lo capità boyton! —
que li faréu? coses del mon..'
Anéuse à distreure un rato.

prenent una especie
de fulla d'espasi, que
era ja negra y dispo-
sauto à sortir à la casa
de cranchi.

Aixó de menjá peix crii!
jo qui a tothom convidaba
y à mil los duros gastaba
per fé techo! ¿ No li ha mingui
que pensi entreurem d'aqui?
¡ Ni ma mulle! que, no es bronia,
te molt mes pit que cap home,

pero ab tot, no volveu.'

(canvi)

Cliclof, no filosofeu:
tirathu tot aí l'esquena
; diu que cuant se té una pena
se va ballant? donchs balleu.

Música.

— Cliclof' surva saltant y
ballant ab la fitora a'
la espatlla, y quant de-
saparaig per l'obertura
foro dreta, canvia la
música y van veyent-
las del coro que portan
hachas encesas. al
centro hi van Nicolof
y Demitat tots agarrats

a la corda que figura l'agafa

dalt.

Escena 2ª

Benitet Nicolet comparsa

i comparsa del coro ab

atxas....

Nic. Baixa ab cuidado.

que l'ica molt.

cauen las atxas

ja ha casi lluhit.

-

Cor. (Ja fa' sis horas

qu'anem baixant.

arriba arriba —)

ja som a baix.

las primeras arribas
baix.

—

Ben. Ay, que vellico!
Ni. Agarrat bé.
Ben. Ja tinch la corda.
Ni Bueno segueix.

(van decendint)

Cor. Ay quina gruta,
cari tinch jo,
si no sé no hi baixo.

(una a l'altra)

altra - N'hi jo tampoch.

Ni — Ja tot sembla terra plana.
Benitat, som baix.

Den Millo.

Entreu, ab riolt de cuidado.

reyalant à der qui entran
din per lo forat esquerra.
regitreu bè sobre lot.

la atpan del detrái se
colocan à la dreta segun
terma, las qi anavan
al devan entran din
per l'esquerra.

Si per lli l trobessin
ay pobre Clicof!
Den fassi la gracia
que no7 trobin mort.
Calma mon deifici
Calma mon negut,

pues tà pobre espo sa
busca al seu marit.

Vi. Nicolut, respuèsta
jà som baup del tot
Deu fassi la gracia
qui aqui l trobem mort
Ell 'm serà esposa
y jo serè rich
per po sols demano
la mort del marit.

-

Beni. Ay si viu no't trobau
ay pobre Cliclot
jà res mes me queda
que plorar tà mort.

Ni. Ay quina alegria
qui millo que jo,
ella serà nieva
y mes lo seu dol.

Coro. l'un riu l'altre plora,

qui han observat
à Nicolut. que à la dreta
dona muestren de content
y Benitat à la esquerra
plorant. lo coro al centro
segon terme)

Aupó ni qui es bó.
no se la comedia
ni la fan tots dos.

cantant, ella plorant
y ell rihent - lo coro
malicios se mira l'una
à l'altre com dihent
quins pallasses.

Parlat.

Ben Nicolut. seyèm ma vato?

Ni. assentense Benitaf

Ben. (vá per assento al banch de prop del centro y viu lo faual.)

Que miro! Senta Lucrecia!

Ni. Qui es aiço?

Ben Lo seu faual.

Ni. Y apagat. Aiço demostra...

(cullintlo)

Ben De que l' oli s va acabá.
Pero de que s viu no si dubto..

(veyent lo destral)

Ni (Bon nap ni habèm arrancat.

Ben. Aquí teus un altre prenda.

Vi. Are crech què es al calaip
perque sent viu escriuría.

Ben Com vols qui escrigui, babau.
si ell ja và suprimì ls sellos
quant ne feyan pagà un ral.
Per pò, com se qui es tossut,
persuadit ne pots està
qui ell may ni escriuría cap lletra
ni que i vegi agonisant.
Veus, ja ploro d'anyoransa.

Ni. Doncs ploreu.

(tots ploran)

Ben Prou, s'acabat.

Si acàs fos mort, per desgracia,
jà us farè plorà, pagaut.
acostéume la maleta
que'm vull menjà un tall de cavu.
(i arsuto y menjo)
Ay! per pò no's pot se dona,
tiuch l'estomach delicat
y qualsevol tonteria
me'l treu del seu pruut neutral.
¡quinas costellas me tredas!
Ni ¡Si vols las puch ecalfà?—
Ben. No't molestis, ja fà dias
com pots, nabe reparat
que'l tuf de la cavu m'embafa.
Ni. Es de'l estomach malalt.
per pò t' he portat un postre

que creeu que t' agradarà.

Ben — ¿ qui es?

Ni — Turrons de Xijona

Ben. — Caram! qui te'l ha donat?

Ni — Lo porté del gran Liceo -
Aquèst any diu que và grán
perquè la empresa ha fet bonas.

Ben — Ben distint del any passat.
.son ben bons..!
[
(menjantse'ls)

Ni. — Proul (de baldinyas!)

Ben. — Si aquell ne pogués menjá!
ves ab dos anys de buscarlo
no pensá qui hagués baixat
a la gruta misteriosa --
Ni. — Ab tants perills com hi hà -

Ber (ha begut.

Ay Nicolut! y quin tragon!

Nic. Això vay, no beguis tant.

Ber No vull dir això, las enguias
que per ell tiuhi de passar.
Y aquells serdda que no tornau.

(per los qui han entrat
a lo siguera)

Ni. Oh! qui sab quant tornaran!
jà 's diu per tot que la cova
es una obra colossal
que de l'un cap fins al altre
al menos hi estan set anys.

Ber Doncs videmlos, no convé
qui ells arribin fins al cap
pobrets, si dius s'incantaban..
jò 'ls vull regularisats.

Ell và corrent la nitat de las altres

la seguiren.

Escena 8ª

Nicolau y dos de las altras.

-

Ni. Ave qui ab guit esmorsaba...
Despreis encara diraut
si l'i que tenen molts millors
no son felissos, ingrats,
Ves à mi que'm faltaria
si ave'm poguès passejar
ab un cotpe de tot lutpos..
- com lo que tenia abans.

los de las altras causats
de estarse dret van de-
saparexent à poch à
poch per la esquerra

Carat ab mia duquesa,
ser capità general
y habità un hermós palacio
ai Paris ò bé à Amsterdam.
Per passà l'istiu tranquil
una torre ... aprop del mar
que poguèi agafar peix
no mes qu'allargant la mà
Digo si que fora ditxa.!

(apartantse)

Nicolut! quin goig tant gran...!
Habitar me semblaria
dins la gloria celestial.!

(apartantse y notant que
queda a'las foscas.)

Ch! muchachos!

. Ara!

(pinsant.)

Si, pinta.

. Jeune llum!

(à palpentan cap a la esquerra)

Ep! noy!.....

(tropessant) . Sau Pau!

(queda un moment la escena sola)

Escena 4ª.

Cliclof. (venint de la dreta)

Cli. Avuy si qu'estich de pega!
lo mar está alborotat
y ni un mal cranch he trobat!

endevant, diclof! maitega.
Dos anys meujant cuaresmal.
y aviu Neptuno ì enfada
y jo paga la humorada
fent dejuni natural
. Fort curada! viua aqui
tronant, llampegant, no importa
pero ferme obri una porta
per la cual puga sorti.
y en pago de favor tal
jò't dare...; què li darè!
- Si à tù't falta 'l menestè
que vols donarli, animal?
• Vayà, vosti nome de sort.
de mi se ù pot fè una historia,
jà ù tindrè bona memoria

de la cova del tresort.!

(à la candilejà)

Sent soltè, marpaba bè,
y gaitaba sens cansarme,
y allò que's diu, per sentarme
vaig deixà de ser soltè.
Bueno, jà tenim costella,
jo mes content!.... no es estrany
un cavat, al primè any
jà se sab, tot es per ella.
-Cliclof--

(fingint la veu d'ella)

Và comensà aixi-
M'agradavia tal cosa...-
si no't sap mal--- cà, disposa-
¿Donchs qui li habià de di?

y estaut ab ella encegat
estimantla taut y taut,
disposant y disposant --
me và deixà tindisposat.

(de la butxaca)

-Aeria ma fortuneta.
Donchs ab mi ahy solsament
tot s'ho và emportar lo vent
de la meva pengoreta.

Y apurat, y sense un clau
y al veure que tots se'n reyan,
y de boca en boca deyan
qu'era un marit faut babau...
Magnetiso ma minyona
que era sonámbula fina,
per veure si m'endevina

per sort una empresa bona
y jo dins: si vols, tindràs or.
- qui vaig de fé? - Es cop segui.
baixa sens dir re à ningú
à la cova del tresor.
hi ha un forat que 'l mar hi bat
qui entri cubert de diamants (brillants)
y tindràs dins pocs instant
tot porveni assegurat -
y sens deixarla acabá
prench un fanal y una corda --
oy! y qui ara me li recorda
que no la vaig desperta.
¡pobreta! pero segueixo,
arribo al punt, ligo, callo: —

agafó l faual, devallo
y riata aqui m'escabulleixo
Ab quiu goig la saca plena
de brillants miraba ja.
pero al anà à pujà....
pataplaf! Clicof d'enguna.
pues la corda, no in recorda
si li vaig fé un sol nus ò què,
qui al pujar ab lo sach pli
viuqui abaix tota la corda.
- Ja mi lo và di una gitana
qui estaria molt temps prèi.
pero l que mi atipa mei
es lo pati tanta gana.

(combi)

Per avuy, jà,. bona nit!
Anat de gust, eh?

(al veitre)

Millò.
per fè un poch la digestió
tornérmse'n vato al llit

(pujànt)

Aixó es teni diplomacia!
Com qui un se troba replè,
fins lo prijar li vè bé
per fè un poquet de gimnasià.

sent dalt li una especie
de voca que sunt mes se
pora dret y entra à la
ruina de peus.

¡Ves qui dorm abtontas ciutat!

. Si ni vejes la meva dona!..

' Ah!

(badallant)

Si arribo à dormi una estona

per tot arreu veure truitas.

(figura que s'adorm)

Escena 5ª:

Martinet - Isleño.

(baixant agafat, ab la corda
portan dos ditxals y una
atxa encesa) (Un de dins)

Mar.

No importa, no, fins abaix.
Ja sabs que jo soch aixi.
Segueix, no tinguis pauttaix,
que si cayem al calaix

es qui habìam de morì.

(surten)

Ells han passat al devant
sens dirnos: voleu baixà?
pero jo tinch lo meu plan.
segons com lo trobaran
tàrdaran molt à pujá.

(1' Silenci en tot aquest si)

Si ell fos viu, ab un moment
la cosa fora arreglada,
mes si es mort, que diferent!
ella mostrant sentiment
caurà en terra desmayada.
l' un dirá qu'olori ruda,
l' altre, vinagre - qui es bó,

y com qui ella es tant tossuda
arribà March lo pervindrà.
La sonambula và di
qui al forat hi molts brillants.
. Bravo!

(mirant à la dreta)

Veig la maralli,
amerulhi, deixo l'atxa aqui.
(à la columna)

veyam si hi cullim res guants.

(se van)

Escena 6ª

Clicof.

Cli. Ah! somiant passo la vida!

he somiat un restaurant
y ni he menjat deu bistech,
y sis pollastres al ast.

pero per pò seculorum
lo gasometro va flach.
sembla que'l sol me vè à veure,

Bonjor!

millò que si está be'l mar
potsi hi caigui alguna polla.
- jà mi acontento ab vint cranchs.
que veig! Deu! una atpa encera!
potsi encara etiche somiant.
Cliclof! despertat, Cliclof

(atustantse)

una maleta, pà, cara.
aixó no ha vingut tot sol...—

(comença a devorar-lo)

En fi, ja s presentarà
aquet duenyo tant amiable
que l restaurant ha posat.
¡qui pensil! ab quin gut menjo,
viva aqui, que fa dos anys
que no pego caixalada
en ves que se li digui carn:
Providencia! Providencia
mentres arriba no es tant.
Ara vi.— no bebem massa
que potse m faria mal.

Escena 7ª

Clidof Nicolut (de la esquerra)

Ni. Muchachos! —ja puch cridar.

creyut que è l'atpa d'algú
dels que cridaba.

mitj hora que vaig perdut.

Cli. Ja sento una veu llunyana.

Ni. Qui estem sorts?

(sortint)

Cli. . Ah! Nicolut!

(llunyant, lli)

Ni. Cli!

(espantat)

qui sou? . Com?

Cli. Jo

Ni. . Clicliof!

Cli Abrassem!

(i obrassem)

Ni. (¡Cliclí perdut!)

Cli. ¿ Bemitat, ¿ eita bona?

(ab delirі)

. pensa ab mi molt à menut?

'. hont den ser en aquesta hora?

Ni 'Si habèm baigat los dos junts!

Cli. Que ìn diùs? . Berilat! hont es?

Ni: Oh. no no sé, jò'ls he perdut.

Cli. Pero per hont i han ficat?

N: Perqui diùs, seràn molt lluy.

Cli. Per mi jà no hi ha distancias.

Aj' aquì se ìn posa un mus---

(al coll)

Vull evidà---no, no ìn segueixi,

quédat al costat del llum.

(senvà com un loco cridant

Berilat)

Escena 8.

Nicolau (sens sabi que li passa)

mira cap allo hart
s'ha ficat Cliclot y abarrauh
dia.

Ai. ¡ctigò es tem mala sort!
Jo, que baigo deciclit
fentli fé l valent al cor
per trobar al marit mort.
y me l veig sà y aigerit.
Lo cor mi ho deya baigant.
ti l vols mort? doncs serà viu.
Avè quedarè cessant.—
y haurè d' anà mendigant
ò abusant del parentiu.
Lo seu tio que fà un mes
và donar l'anima à Deu,

à tots mos ha compromès
perque en Cliclof se burgués
mort ò viu per tot arreu.
diuen que si no's trobaba,
tot lo seu gran patrimoni
per fè un hospital deixaba,
y si fos mort, mos manaba
l'unirnos ab matrimoni.
Contents estabam los dos
y no deyam ni boca plena,
pero'l cel, miracles
ha fet viure al seu espós
per morir me jo de pena.
Mal com no!... mes viu no hoem!

no potsé, no, mi ha enganyat.
dos anys sense menjá rèi,
ei guatlla, no pot sé mèi
qui un cadavre distressat.
Oy! ay! já tinch Trencolim
al pensà que mi trobo sol.
que mi fà sent mort perqui dim..
.Velum! puch cridà als velum!
Nicolus! ets al gresol!

(se vá per la dreta)

Escena 9.

Nicolus figura ser per apros de la porta. Martinet abl Foleio.

venen de la dreta ab un mocadó d'herbas pla de brillants.

Mar. Vèi, que no'm fessiu cap mofa
ep, ep! vingau los brillants

Jo. (no volguent deixà'l macadò)

Jon dels dos.

Mar. te'ls darè un quants.

Jo. jo'l, he cullit.

Mar. .tii? garrofa.

(li prent lo macadò)

vès, home, ja te'ls darè;
sembla qui al meu no hi ha espera.

(l'Aleix se'l mira cremat
y diu apart fent comèdia
d'intenció)

Jo. (Ja caurèu à la ratera
¡Vaya si me'n veujaré.

(mutis per la cordo)

Escena 10.

Martinet Nicolet.

Mar. Ves lo babau, y l'i volia..

(Migantlo mocadó y posantse l'al co.

ara no ri naurà, clà y net!

Ni. quien vive!

Ma. ¡que gente!

Ni. ¿Y ara?

Ma Allà dalt no feya rés,

y he dit, vull veure la cova

y saber al propi temps

si 's temia cap rùdici.

Ni .Hem trobat al senyoret!

(ab sentiment)

Mar. Ay pobre! bé, vols dir-ho.

Ni. No, qui es viu!

Mar. Eh? com pot sé?

Ni. Jo l'he vist y li he parlat.

Mar. Qui es pimple!

Ni. No, Martinet.

Ma. L'has vist caminà?

Ni. Y corra!

Ma. Doncs aixís no pot ser ell.

Ni Si no fos, perque conserva
lo mateix metall de veu,
li hauria dit:-no ni engayas.
es un cadavre.

Ma. No no creèch!

Ni tu creus que no li diria?

Mar. Home, jo 't diré 't perqui.

Un cadavre vol dir, mort.

no ? veritat ?

Aŭpies.

Ni. Ma. Y hau vist tu may que un cadavre que fos mort, ben mort i enterat, caminès, ni dongues voltas per cap plassa ni carrè ?

Ni Es qui ell es dins d' una cova y cámbia completament, perque dins del sotarrani la carn se conserva mès.

Mar (potsè si qué menjant músclos)

(acaballi l'idea del mar)

Ni. Pero ab tot, vegeulo dubto.

M. (Si la vit no se perque,)

Ni Sense menjá no's pot viure

Mar. Un meí, và dì l metje Inglès.

Ni tot aiqò li concedeiqo.

. pero dos anys? Obli! já hosè.

Mar ' já nan trobat?

Ni. La clau de casa.

Ma. Com la clau?

Ni. (content) M'esplicarè.

A aqueita cova horrorosa

es subterranea.

Ja lo veig.

Mar.

Ni. y eiteu à cuatre cent, metros

sota terra.

Mar. Potsé mès.

Ni. Donchs per pò deid'ave afinno

qui eiteu aprop del Infern.

y ell Deu si alguna alma en pena,

amiga de Lucifer.

Mar. (no'm creya que fos tant burro!)

Ni. .que t' sembla?

(ja tremolant.)

Molt corresquent.

Mar.

Ni. .Ay Martinet; no reparas
àqueixa ardor que surt dels peus?

(Martinet aprop la idea
aixecant los peus)

Mar. y tal: .son al purgatori!

(esclamació)

(ferli broma:)

.Martinet!

Ni.

Mar. Però... veuràs, y las ànimas

Ni: Flouraut surtit a passet.

Ma Ay Nicolut, tot tremolo...

Ni: Perdoneùme Deu del cel!

Ma Pero alli hi ha una obertura

plena d'aigua.

Vi ¡Será l safretj
clmont i li rentan la roba
los habitaus del infern!

Ma No i li veu cap bugadera.
(miant pujat pó)

Ni. Deuhen sè à dinà.
(canonadas llunyanes per la part dreta.)
. Deu meu!

Mar. ¡Ay que la terra s'enfonza!
(cayent agenollat)

Vi ¡Pereim Martinet!
. Pereim.

Mar.

(segueixen canonadas sens interrompre lo cant)

Musica

=

Ni. Si tinch de morì
clemencià semjò,
de totas mias culpas
demanno perdò.
Deu meu jo vos prego
jà que som al cep.
qui al menos no hi quedi
per sempre al infern

-

Mar. Si tinch de morì
vos prego semjò
qui eigereu al meus
que lo demani jò.

que 'n dirà la mare,
y tots los parents
si saben que m moro
sense testament.

(camonada y retorna)

Lo Dr. ¡Ay!
ploreu
resèu!
un quant compassso de
musica mentes figura que
veuen Martinet se 'n riu.
apart.

Mar. Nicolut..... qui ets mort?
Ni No lo sé!
y tu?--
Mar. jò respiro.

(rerpirant fort.)

Vi. Ji?

(à)

Jo tombé!

Mar ja! ja! esclata una riallo y

s'aixeco.

Vi. Que vols di?

Mar. Que tot això no ha estat rè.

Tot es cobardia

pues lo qui has sentit

eran canonadas

un poch Uuy d'aqui.

Den se algun encuentro

d'ingleses y grecs,

y tu, taut pabana!

jà anavas fent creus.

(seguantse)

-

Vi. Qu cert. t'ho confesso
ja m contaba mort.

Mar Donchs per càrtich
ballemhi tot. dos.

=

Vi. Jo contaut ab ella
jà m creya felis
y al veuì à la gruta
và se ab tal motiu.
pero si ell respira
jà he perdut los dreta
à la nova esposa
y al teu dinei.

=

Mar. balla fill meu balla
tot s'arreglarà
val mes teni gana
que pati de fam.
(agafant a Nicolet
ballan y cantan tots
dos l'estribillo
Balla fill meu balla
Jo. etc etc etc.

Parlat.

=

Mar. Veus, jà semblas tot un altre.
Ni: Doncs no ho semblo, crèume a mi;
Yo no puch tenir alegria
trobant al cusinet viu.

Jo eticli tronat, Martinef.

Ma. Y doncu de que t'hau servit
los cuatre anys que vas sè alcalde?

Ni Jo hagués sigut agutsil!

Ma. Puig home, de cap manera!

Ni. que sabs tu l'que passa alli!
Potsom maia menos l'amo.
Me recordo que una nit
vavem teni una sessió
per tracta' sobre'ls veitit,
qui habian de fè als gegants...

Ala. Ja m recorda, per l'istiu.

Ni nombravem sis comissions
d'un sol concejal, qui aigi
no preut un l'idea a l'altre;

Donchs despreì d'estar viùt dias
cridaut sempre y dicutint
sobre si foran de seda
percalina ò de sati.
ni arriba mu que li faltaba.

Ma De jègaut.

Ni. No: mu edil.
y enterat ja del assunto
comensa: noy, ¡qeuin crits!
_ Senyores! sembla impossible
qui aqui estiguin reunits
los nombrats, pares del poble.
y qui olvidaut ai sos fills
qui estaut morints de gana
per las plagas que tenim

pensin en vetti gegants
y gastar diners sens fi,
per fè una festa per forsa,
que sols convè à cuatre o cinch
que vòlen Muhi la banda,
rissarse y anà bruniclas.
_Noy. ne vols de saragata?
jò en la campana ¡nii! nii!
¡Silencio! ¡no n vull tenir!
¡Silencio dich.. sochs l'arcalde
¡Donchs tórnatenc cap al llit
que tu ets aixó qui ets allò
conta si me'n vaig sents
que no vaig tornà paraula.

Man. D'enfadat?

Vi. D'acobardit.

figurat que's va acabà
com la comedia...

Man. ; que in dius?

- Jo vaig segui sent arcalde,
pero un arcalde de guip.
A tot lo que's proposaba
jo sempre deya que. si!
fins qui al ultim vaig trobarme
ficat ab un embolich...
- y vaig deixa'l ser alcalde
portant lo dolor aqui.

(a lo butpaca)

Mar Si magnessei fet los ulls grossos...

pero no't espantis, triuen
una nova medicina
que treu de tots los perills.
tu vols or? doncles no? capfiqui.
¿hont son ells?

Ni Cap allí diu.

Mar. Doncles segueix me seuse empatj;

(agafant l'atpa encesa)

Veuràs quant prompte t faig riell.
Es necesari que parlis
tocant al cor al cusi
es necessari que vegi
qui mas arrostrat un perill
sols per librà de la tomba
a un ser qui estaba patint.

Adelaute, Nicolut.

W. jò t' il.lumino.

Amich!

(volguent abraçar)

Mar L' honra de los teus besavis,
lo teu crèdit eitai alli.
Si no cumpleixes com cal
si no t' mostras erudit,
ai la "campana de gracia"
ò al "nunci" que li tinch amichs
demanarè que t' li estampin
una auca de redolins.

(entrant à la esquerre

Música

=

la orquesta executa la
música descriptiva de la
batalla ó combat, canonada
et. y al acabar se sentin
las veus de. ·Animo!
la gruta 'ns salva.

Parlat.

Escena 11.

Salvany que porta à Curriqueta des-
mayada. Trei ó cuatre mari-
ners ab saqueta d'or.
entran per la dreta.

Sal. ¡Curriqueta! pren valor!
pobreta, s'ha desmayat!

la colloca à la dreta sobre
una muntanya que porta un marí

Mes no importa, l'he salvat
y aixi salvo'l meu honor.
Aquesta oculta gravida
salva a ri ella y al tresor
No nos dolgui deixà aqui l'or.
jò tambè hi deixo ma vida
Pau: vigilarà la entrada,
si perdeim, ans que niigu
entri y la matarà tu.

(a un marinè)

primè això que desmontada.
Ara a bordo, decidit,
veim d'espera l'moment grau,
ells per la presa vindraut
qui nau deixat acobardit.

fem veure à n'aquets tiraus
qui aus lo desllonor sufri,
sabém triunfar, ò morir,
los marinos catalans!

Salvany dona una ruíada
à sa germana y sen van tots.

¡Visca catalunya!

¡Visca!

Tots

Pau sensa també des-
prés d'haber ruixat si
enriqueta tornaba en si
y figura que's coloca de
vigilancia fora de la en-
trada y contempla l'combat.

Escena 12.

Benitat Cliclof. Isleño ab atpas
(de la esquerra)

Cli. (dim)

Si, dona segneigem
tot seguit lu-som.

Ben. Perqui mi lu perdria.

(sud)

Cli. jà no es perdedò.
assentemse un rato?

Ben vi que u vulgui dos.
los de las atpas se colo-
cam detrás del banch de
pedrà cap al foro.

Cli. Aigó si qui es dìtpa!

(prementli la mà)

Ben Faut qu'he plorat jò,
- contaba no veivet.

Cli. filleta del cor.

(abraçantle.

Ben Chit! qui aquets miran.

Cli. Medvinatje 'l mon!

Ben No cal que't sulfuris,

jà eitá previst tot.

Chavrif!

(tots lo de las altras se giran d'esquena)

Cli. Bravo! bravo!

Ben Ho veus? jà eitèm sols

perque mingi's gira

fins que lo mani jo.

Cli. Eti molt previsora.

Ben Tot noiop del amor.

Cli. Es di, que pensabas?--

Ben Sempre ab mon espos.

(molt mim)

De nit y de dia
ab lluna y ab sol
tant si estava núvol
plovent o fent Trons
ta imatge tenia
clavada aqui al cor...
perquè al mon no's troba
qui estimi tu com jo.

Eli. Ma dolsa virginia!—

Ben . M' cortan mes plors!...
Al llit, a la taula,
per dalt al vebort,
dels del teu estudi

fin

ò pèl, corredor,
com loca, cridaba:
"Hort et, mon Clicof!"
I una nit..: asombrat!
va entrar pè'l balco'.

Cli. Un home?

Ben No, home un colom
y ab una cinteta
lligada aquì al coll
duya cuatre lletras,
que deyan: amor!
Clicof fal volta algun jove.--
Ingrata!

(amenassant)

Ben. Charrof!

(Ton de la atpar se
giron de cara)

observa que miran...
que l'a mano jo.

Cli. Segueixi l'historia

Ben Charrif!

(d'enguna tot)

Alcout som?

Cli. All entrar la bestia.

Ben Veurán quin traitorn!
Veyent la ciuteta
và creurers mon cor
que tú l'avisabas
del feliç retorn,
Suyto molt depressa

miro abaix, tot fosch.
te crido pianissim
y tú no respons.

Cli. Pero, si no hi era!..

Ben Be hi vaig veure prou
quina mostrita
la nit del colom...
Cucara tremolo
de pensarhi sols.

Cli. Y vas assustarte
solsament de pò?

Ben per pò.. y altres coses.

Cli. Donchs digas,

Ben B wo; pot:

Com no? jò t'maus?
(vient) (amenassant)

Ou Charrif! (a gaus)

Cli. Tens ralò.

(veyent que tots miram)

Serè comedit.

Ou Aigi lo vull. parrof!

(guaita)

D'aquella nit trista
guardo un bon recort
y aquesta pobreta
si viu en lo mon
es sols pel carinyo
que sent per Cliclof!

(abbassandosi)

Cli. (pensatiu)

No se que me li pensi...

això del colom...)

Ben Y tu, m'amagorabas?

Cli. Com puch dir que no?

No veus qui a la cova

hi só estat tot sol?

ni amichs, ni amigas,

ni aucells...

Ber. ; que 's això?

(aixecandose)

Mira que m'enfado.!

Cli. Ja está passat tot.

pero això qui nardit

sempre no tindré al front.

tot sol.. m' aburria

Gu. (tornant en si)

Ay!... Deu meu, tiont soch?

Ba qui cuida. charrif.

fen Umm aqui tots

Cli. Que veig?

Ber Una dona!

Mirèu lo trucidó!

Es di qui à la cova

Li estaban tot sol.

Cli. te juro y rejuro...-

Gu. Indigne! cluton!

Gu. Salvany! salvany! salvan...-

Jermà meu! Horror!

(cau enquant se ficsa en tots.)

jō d'ells presonera
Mateùme, senyó
la vida vo dono
si m salveu l'honor!

(s'agenolla)

Cli. Ho sentí com s'esclama?
creume, com li ha mon
que jò no sabia
que tal dona li fos.

Ben Vaig à interrogarla,
y si ab un sol mot
conech que menteixo
vo encanyo als dos.

(A Enriqueta)

Reportis, senyora
son gent de pau tots.

Un Catalan! respira.

ay! alenta cor.

y en salvany hont es?

' salvany del meu cor. '

jemiá.

(và per dirigirse an

buca de salvany y à derrera

en los brassos de Benitat)

Ves, porta vinagre

que vindrà à re això

Van per vinagre à la

maleta y mentres

retornan à Curiqueta

qu està apoyada al banch

del centro Martinez y

Nicolas aparexen

dalt una roca que li

ixarà al costat de la

entrada interior de la gruta,
ó a la altura de 6 pams.

Escena 12

Dits. Nicolau Martinet.

Ni. Gracias à Deu que nos trobem
nos hem perdut cent vegadas,

Mar Hola'. donar de mayadas.

Beni. ¡que calleu!

Ni Ah!

Mar (Si, calleu.)

(tornan à la escena)

Cruz Ay!

Beni. Animis un poquet.

Ch. Begui, begui qui aigo es bo.

Vi. ¡Moy! quin pamet mes bufo!

Mar Doncha à veure aquet pamet.

(a costentze)

Der Taubé, Martinet?

Mar He baixat

perque sentia burjit.

Ber. Aqui tem al meu niarit.

Mar Bien trombre, per ben trobat.

Benitat no deix per pó

à la Curiqueta, que apoyado

ab ella s'aixeca. Nicolau

ha hobat los zaquets qu' han

deixat los mariners y

acaba per penyarse al

coll per sobre las espatlas

Martinet ho veu y và

al seu costat y tambi

prent un zaquet y no sab

(com colocant el.)

Vi. (¡Caram!)

Bru. Ja podèm sorti.

Segueixi, la cuidarèm

Cru. Doncs y ell

Ben Per fora l veurèm

Cru Y si vè y no in troba aqui?

Vi. (¡con dobletan!)

Ben. Perque plora?

a Cruzqueta volgentle

acariciar

Vi. (Ara si qui haurè fet sort.

(prent la manta y cubreix les xaquetes,

¡Mare de Deu, y quant d'or!

¡fem murmuni y cap a fora)

embolicat ab la manta

passa per mitj de tots pujo

le rampa agafarà le corde

y de cara al publich dirà l'

verso y la caiguda serà d'

esquena dalt mateix.

Cli. Vajà, qu'anèm caminant.

Mar. Si, si, surtimne d'un cop.

(cap al costat de Nicolau)

Ou. No podrè...

Ben Apoch à poch.

(li donan lo bras.)

Ni Ja in semble qu'estich contant.

(la mà si la corda.)

Anunt la felicitat

ja in torna à veni de cara.

Sant Antoni!

li segueix la corda tot un
quo aterrat!

Deu Qui heu fet ara?

Mar. La corda que i ha trencat
(cop d'orquesta, mo-
ment de pànich)

Música
=

Deu. Senyó Deu meu
com sortirèm
tots aquí en vida
nos sotarrem.

Cri. Ja tornará
molt prompte ell
no hi ha cuidado

confiti ab Deu.

Cli. Altre vegada
menjà de peip
quant ara in creya
pujàr al cel.

Mar (toch a la cova
per tafané
- per mi la corda
l' ha tallat ell.)

Vi. Tant que somiabba
ab los dimes
de que in serveipen
si in quedo près.

Covo Prompte las atpan
acabarèm.
y morts en vida

pe'l mon jà eteu.

=

Cli. No hi ha remey!

(à Benitat)

Ni
Man } Mos està bè.

Ben Adeu fortuna

Toth ploreu, ploreu!

=

Melpra.

Cmi. Aipuguem lo vostre plor.
Deu no desampara may,
jo mi he vist ab mes apuros
y un miracle m'ha salvat.

(la musica repteix
lo motiu de lo combat,
molt piano)

Sortirem de Barcelona
sens mos jerma, capità
d'un barco, propietat nostra
dirigit cap al mar blaucr.
y habent de baixa per aigua
a una fila que i troba al pas
dels per veure aquells terrenos
Aambè vaig volgué baixar,
quan al peu d'un hermos arbre
me proposaba sentarme
no se d'hont, sentem mos moros
lligantme al moment de mans,
me tranladan a una lancha,
jo aterrada vaig cridant.
quant sento 'l crit de salvemla!

que donaba l meu jermá
Ells veuen, se traba lluyta
veig ferits. vinque l dermay
y entre crits, y veus confusas
he sentit la del Salvany
que in deya valor, jermana
per que al fi salvada estás
Mar Sent aigua jà vindrà prompte.
Cli. tenim barco estem salvats
per qui ell ha entrat à la cova
per allí que dona al mar.

Musica

(contents general)

Tot. Ah!
Donchs esperem,

já sortiréu.

Ni. (Per sí ò per nó
no deixo aïçò.)

recull altre vegada los aguts

Canonadas mes aprop

Enriqueta al sentirho com si
estigués ingulsada de una
cera sobre natural pendrá
lo. dertral.

Enr. Que sento! altre vegada!
pobret germanet meu
aneu toti à ajùdarlo

Ar. Aneu.

Ma Aneu.

Nico y Coro Aneu.

(Nicolut anagantse)

—

Cruz. Yo só la capitana
guerra à n'als musulmans.
guerra à tots los piratas
que trafican ab sancli.

Voli Ella es la capitana
guerra etc etc.

Cr. La victoria ns espera
Uuytem tots ab valor....

Voli Uuytem tots ab valor.

van á dirigirse a la obertura quant sentem crits.

Dins Ven. Que Vinca Catalunya!

Cr. Salvam, jermà! mort!

Tots . Mort!

=

Pau ha entrat pero veient

tanta gent no i atreveix y

ven al ultim à Enriqueta que

l', comanda se ù torna quant

Entran dos marins portan

à Salvany ferit. en lo pit

descubert y ensangrentat al

veure à se germana entre

tanta gent i epalto pero com-

prenet que tan gent de pau cau

abatut. Enriqueta ; despraya

als brassos de Benitat que

quda com una estatua mirant

à Salvany los dernès amonadats

cuadro à gut del Director.

telò rapit.

Fin.

1881.

II. 2.

Farsuela en dos actes
catalana y en vers
original
de.

TRANQUILITAT

ASIA

Acte segon.

Domingo Font M.

1883.

Acte segon.

Acte segon.

=

paisatje fondos. facciada a la dreta
ab una escalinata a la dreta una
verja que partint del prime vestido
volta tot l'escenari porta al centro
del foro y porta a la esquerra.
foro arbres en los cuals hi haura
cordas de l'un à l'altre plenas de
roba blanca estesa.

Musica.

Escena 1ª

Coro bugaderas.

=

-

Plegueu prompte la roba
qui aiguta eita'
y aueu à despedirnos
de Benibaf
que si ella eitá de filis
será seuill
que celebreu la volta
del seu marit.

-

tant que ploraba,
y l'anyoraba,
y ab ell pensaba
cada moment.
y aná amorosa
tota goiposa
disfruta y gosa

de pur contenut.

(Iran estat al centro del
teatro unas plegant roba
altra mitj assentadas y
ara totas venen a las can-
dileyas)

Ay quin dia serà l'dia
de poguer dir. Mon espos!
ay! l'dia que jo m'cari
ay! farè festa major.

—

De nit y dia
al seu costat,
¡ay, que t'estimo!
ell me dirà

y jo contenta
diré somrient
¡Si tu ma guieres
te adoraré.

=

Ay Deu meu que vinga prompte
un espós modern ò vell
que soltera jo pateixo
d'un mal d'amor que no hi veig.

Vinga un espós
vinga un espós
que mit y dia'm mimi
ben amorós....
vinga un espós!
vinga un espós!
que soltera pateixo

de mal d'amor.

Escena 2ª

Ditas. Martinet.

(dalt de la escala)

Parlat

Mar. Be, molt be. aquí cantant
y pensant vols en follias
passèu cuarts, horas y dias.
¡pescaterassas!

Cv. Avant..

(num vient y tapantse la
boca altra devegadas
ses vou cap à recullir la
roba de las cordas.

Mar. Yo jà vos sè com lo prenguii

ni de quin modo no previngui
perque la roba à punt tingui
Benibat, y no s'ofengui.

(Ella treuhan la
roba ab mal modo.)

Aigü, feuho tot malbé.
Veyam si no enquinsareu.
Burrango! ¿que no lo veyéu?
(figura qu'han enquimat
alguna prenda)
No se quin saut me dete.
á mi se'm deu respectar.
Vm. que crida, toqui-birot.
Tolin Respecteulo...., Borinot.
(se van, fent lo ximum.
per detrás de la vinya.

Mar. Grandíssimas... Val mes callar!
y aiço que son las mes mansas
de tota l'Illa, donzellas
del número lus, d'aquellas
que 'n contan mil alabansas.
Lo diari, no fà pas goire,
no d'imprenta, no n teniu
per dus avisos nuos servius
de la quiteria parroire.
Una molt curra, qui ha fet
tot un aiçàm de papèr,
primè beata, desprèr,
dimoni, que si un enriolet...
en fi, com qui es molt tildada
y li poden fè carasas,

à tothom vol treure taca
y ella may ha fet bugada.
Doncs per pò ho dich, à n'aquestas
que 'l cap teneu plè d'aucells,
dic que son massa angells,
las mes atentas y honestas,
puras com lo lliri blanch..
que 'l casto pudor ostentan...
y tot es, perque li reultan
la roba seva de franch.
Ay mon! jà es ben veritat
que 'l doleut son los que suran.
à mi que soch bò m murmuran
per lo brillant que he trobat.
—Si jo pogues fè 'l conhort

de ri sunt mal anà al pou,
tot ho tirava en verou
ave que hi ha un barco al port.
Martinef, t'esposarà?
dec ch probarho, no hi ha mèi.
et matllevarè l's dines
per donar lo primè pas,
No in vull di mes Martinef
dede ave jà in dich Marti...

Benif. Martinef!

(crida de dalt y baixa
corrent)

Mar. (Vy! ella aqui..
hi ha sentit que in treya l nef.

—

Escena 3ª

Martinet Benitat.

—

Ben. Salvam per Deu!

Mar Jo?

Ben. Tu, sí.

En Cliclof cità taucat,
cregut que jò só à dormi
à la caubra del costat,
y escoltam be'l que't vull di.
Nicolut m'ha compromès
y en Cliclof algo sospita,
perque avuy, sens mes ni mes,
m'ha dit en castellá: "quita

escarnio de la Monrader
Al seuti aiqò confecciona
lo diqut que mi ha donat,
mi lli desmayat... re, una eitona,
y ell ploraut com una dona
al seu cuarto i ha ficat.
Jò, despreu, peusaut, he dit:
no mi afanas, galipau.
miro, veig qu'eitaba al llit
y seus qu'ell no hagi seutit
patapiaf! giro la clau.
Arè, segui, que quaut s'albi
me mouvà l grau terratreu.
Si t pregunta?...
Mar vegarèu.

Ben. Doncks si fás que no't decabsi
entre'ls dos t'no agraluirèm.
Sols jurin qu'ab lo cusi
tu may has vist...

Mar. Yo no ré.

Ben. Juravàs?

Mar. No me dit que si?

Devant de tots.

Ben Sent aixi...

demana.

Ma. (M'atreviré)

faut sols vull..

Ben Lo meu amor?

derd'ave t dich que'l tindràs.
Sàlvam, y ten es mon cor.

Ma. Oh! veuràs, jò eticli per l'or.

Ber. Or dius? te'n darè un cabàs.

: Juraràs?

(mimatlo)

Mar. per jurat và.

Ber. Si't pregunta!

Ma. Deigeu fer.

Ber: Y si insisteix!

Ma. Se callà.

Ber. Creus?---

Ma. que'l deiterotaré

Ber. Ah! gracià,

(abraçantlo)

Puja à cobrà.

(ben cà corrent)

Escena 4ª

Martinet

Música.

=

Mar. Tururut! tururut.

ja ha caigut

lo se aitut

ni ha valgut

Tururut tururut

ja ha caigut!

Sent d'uenyo del cabàs d'or

aqui promouré un moti,

mentrei ells se pegan fort

lo barco m'treurà d'aqui.

tiviri tiviri.

–

tot dret ai Barcelona
me ni anire
que si la bossa sona
diu que's viu bè.

–

Com que seré rich de veras
tindré l desitj
que pe'l devant de casa
passi l carril.

..

quina delicia
sentí l puf.puf-
pinchets y luego

lo sabrò fum.
y si la màquina
pot esplotar...

- Quin gust sentí l'entrecuix -
y no pendre mal.
tururut
jà ha caigut
lo se aitut
mi ha valgut
tururut!

-

PARLAT.

Mar Martinet, qui auirà gras!
lerà al sigle dels llums

concejal y dels comuns.
ay que bè, vaig pe'l cabàs.

(se nva à casa)

Escena 5ª.

Enriqueta Nicolau Salvany. (foro)

-

Ni. Aixó fa plè y me'n alegro.
y donchs, quan pensa marxà?

Sal. Aixís que recobri forsas.

En. No fassin cosas, salvany

Ni. Per mor de Deu, aquets noms
jà los hi dit qui aqui no vau.
nosaltres som fills, de l'Isla
y parlem en catalá,

per d'ell ne dercendiu
cari tolì los habitaui

Sal. Aiço ei lo que no compreudi.

Vi. Molt prompte eitarà explicat
Crau, à l'altre centuria,
no in recorda bey be l'auy
que vau fé una grau cordada
per portarlo à ultramar,
ai tot, los que --- no in recorda,
una nit, pe'l carnaval, --
crech, en fi, vau compromete --
me semble, la autoritat
Aquell barco, segons contau,
pe'l temporal deitrossat

als náufrechs per un miracle
aquì à l' Isla và portar.
qu' estaba inhabitada,
pero que aìqi's van salvar.

Sal. Amigo! del mal al menor.

Vi. Veurà, si es casualitat.
L' emperadò de la Russia
- aqui l terreno pertany-
estaba aqui de carrera, - - -
y un cop de tot enterat,
condolintli la desgracia
dels pobres espatriats,
va dir: no tinguèu cuidado.
qui aquì res vos faltarà:
vos farè portà una dona

per barba, serèu cariats.
vos repartirè las terras
protejint vostre treball:
als que li agradi l'iìndustria.
podràu ser iìndustrials..
qui era molt proteccionista
y amigot dels catalans:
pero ab un condiciò:
que d'aquesta hora endevant
portaren lo nom de rus,
sense haberlo de canviar:
Los Domingos domìngof
los carlos Carlinitaf
los Nicolaus Nicoluf
sempre la ese al detrai,

y si algu'l bando infringeix
deixant l'et, o l'if. ò l'nat,
al primè cop, per avis
lo tiren de cap al mar.
ab aiço los nuxos mánau,
ja no los diheu com avau.

Sal. Y donchs com?

Ni Salvaniyatif.

Enr. Y jò?

Ni. Vos?— Enriquetaf
y ojò, qui aqui tots espiau,
perque'l que pot delatà
al primè propiu que falta
li dónan la llibertat.

Enri. Com llibertat?

Ni Si, senyora.
Nabèm d'età aquí estacat,
som isleños impermeables
de l'Estat tranquilitat.
Al dia que vostès marxin,
uy! quant miradors tindran,
mes si algú entrés dintre'l barco
pataflaf! de cap à mar.
Sal. Això es pitjó qui no presiri.
Ni No veu que som colonials.
Pero no com aquells pobres
d'allà que vam di d'Orau.
Aquí quant tenim veïnas
som nos en nos.

Cur. Menos mal.

Ni Pero, dona gust de veure
com Unyetau dos contrincants
se posan drets dalt del pou
que's diu "De la veritat.
y es aumpre com una sinia,
al mitj la curriola grau.
l'un agafa'l cap de corda,
l'altre agafa l'altre cap.
los dos tiren à la una,
lo mes debil puja à dalt
(acompanyant ab l'
acció.)
y al tocar la curriola,
- com que li pega un gros sutada.

las dugas mans se li escapan
y patapslat! de cap baix.

Pa. Això fan aqui?

Ni. Que's creya?
Som salvatjes il·lustrats.
si no fos aixi ¡ay mare!
ahont anabam à parar.
Los russos no estan per questos
al que falta jà se sab.

(fa'una creu)

y allà à Espanya, qui domina?

Pal. Los ingleses.

Ni. Si? Mal llamp!
Si fà molt temps que jà deyan

que deixabem Gibrattar.

Sal. Doncs ¿ han ficat mes endins.

Vi Que diu, Nonne!

La vritat!

Sal.

L' evavi ella plè d'ingleso,
D' ingleso n'hi ha en molts bancs,
ingleso van pel, tramvia
pels carrils ingleso van
y cada espanyol te ingleso
per tots los cuatre costats.

Vi. Caram! qui mana l'rey d'oro.

(dinei)

Sal. No, volia mana un as
pero com lo rey d'espasa
era triunfo tot jugant

al tuti, fa' fe la iltima
y de deu lo va acaba.

Vi. Caramba! va ama beu priu.
y de pronunciament?

Cap.

Sal temps ha que ningu's pronucia,
Ara tot se fa callat.
Molts politichs, cuant se causan
de ser d'un colo, seu van
a dona la volta a Espanya,
fan discursos y dinars,
y cuant tornan a Madrit
ja estant tots carajirats.

Vi. Mira, mira 'ls parents nostres!
Sal. Si us ne conte's la meytat--

Lui. Jermà, mira que t'esforsa-
vi. Li vritat, mereig descans.
Ara farè veni un rus
que và veni confinat
perquè al salò l'acompanyi
y'l serveigi bè, veurà.
Marcuf!

(surt un criat)

Aquet senyoref
al salof descansaraf
ferli menjà matruituf
finof y formatjetaf
y si vol Ilangonitif
al armarif trobaraf
sobra d'una fontanif

mai cuanta tallaclaf

(se va'l criat)

es mei vin qu' una centella,
veurà que be'l servirà.'

Sol. Moltas gracias.

Enr. que't reforsis,
després jà't vindrè à buscar.

Escena 6ª
Enriqueta Nicolau.

=

Ni. Ja ha passat bona trajedia!

(per salonet)

En Jo no es fora de perill.

Ni. Oh! si, prou, sab qu'es? que's troba

enteramentt derfallit,
pero salvat, li prometo,
si'l metje mi ho và di alù.
En. Com podrèm pagà l'obsequi
Ni. Pot anar diherttho aùpi,
y vortèr?
En vo mi ho recordi
Ni: Doncles no'n parlem?
En Ja eità dit.
Ni. (Y es guapeta! si gosaba —)
En (Quin cor tinch mes intranquil
si sabèr ab que alegrarme...)
Ni (Quin mirar... quin all mes viu
si in volguès, ave in viudrià

millo qui l'anell al dit.)

(A Enriqueta qui's ha
assentat.)

No's aborreix d'ella sola?

En Segons, me dirieu un pich
à voltar tocant lo piano
ò cantant.

Ni. jà l'he sentit.
oh. vosté... sap? es persona..

(buscant les frases)

No se si m'esplico..?

Si..

En.

(contentantli maquinalment)

parlant es com dos s'entenen:—

Ni Si lo que jo sempre dich.

Y are que ls dos eiteu sols.—
semble qui ab millò motiu.—
Comprend! vote ; expansiona
y à volta, es molt sensill...

En. tal vegada vol que canti?—

Ni. Just, que ---canti. (Ja m'ha vist.)

En Vol un tango? Habanera
mia causò paitoril?

Ni. (Ara m'enreda.)
à gust de vote.

En Aipi
li cantaré mia guajira.
acompanyem.

Ni: M're llueit.

— (trau la guitarre)

Música

=

Ay! ay!

En. En tu pecho dueño mío
das albergue á un corazon
que aunque de amor está frío
ardería al lado del mío
un volcan en erupcion.
Si solo sueñas en guerra
y en proezas de valor,
dímelo Cid de esta tierra
que yo dejando la tierra
iré al cielo con mi amor.

-

Ni. Mima garganta

té d'angelet

Ru. Ch'i qu'es bonica?

Ni. Está molt bé.

-

Ru. Son cansonetas
que mia 'l, apreut
vols per distreuvers
lo pensament.

Ni. Vosté es amable.
fina y cortés,
y mi afigure
qu'es tot entent.

Parlat.

=

Ni. ul' agradat molt. li asseguro
qui ha omplert de goig lo meu pit
Cu. Millò, ma altre ritorneta
que in poguèsse deitorbà un pìch,
li cantave mes plaherat.
Are me'n vaig, luego vùich:
vull veure si 'l meu germà
dencara.

Ni. Donchs à lo dit.

Escena 7ª

Nicolut!

—

Ni. Son bona gent, decents, nobles,

franclis y dessinteressats,
francament, los tiuch cariùys,
y després, que ùn vau salvar
d'aquella terrible gruta.'
- Encara eitich tremolaut. -
Lo sort de veuì ab lo barco,
pobrets! jà vau treballà.
Abordà 'l barco pirata,
passarlo a-foch y'a sanch
ferse dueuyos del treor
qui aquells habiau robat,
y no deixà ni ùn sol home
per dir, aquet lo contarà:
Si tothom los diù valents,

no n'hau de se d'arricats.

- Com volau que jo ni arriqui
ni fassi cap cosa grau,
si jà deide petitet
que tothom mi ha dit cobart.
Si proguiés probà fortuna -
si mi hi arriquès .. oh quin plau!

(audutsen)

Pero no, aixó fora un robo,
no ho mereixen, Deu meu guart!

(entra maquinalment à dir
to que sent.)

Sublevà tots los de l'gola,
ferne matà la mitad,
assaltar lo barco, luego

los mes intrepits marpar,
deiqout donas, criaturas
y aquets ab un pam de nas!
ja eta dit.. a las rolleras
dire qui allà i cascaut
que seràn ricas y.. nada!
dono l crit de llibertat
y al que caigui que i aipequi
fino cap al cel y en pau.
Desde ara vull patriotisme,
Cap à Inglaterra me n vaig
y aus d'entra à port envenero
a tots los que in seguiraut,
quedo dueno del conquibus,
me faig milor... y.. que tal?

Diu qui non rinca no ii pinpa,
doncks ave vull arriscarm.

M. corrent.

Escena 8ª.

Clicof — esquerra detràs de la cara.

Pi. M' ha tancat! sort que l'espida
dona à la part del jardi,
y he pogut aixi burlarlos
fent lo salt del trampolin.
qui hauria estat? la Benibaf?
ay la pobreta! ni ls mils!
De segur que al altre cuarto
tota trista deu dormi.
; Nicolut?... d' aquet ne dubto.

pero no, que's mon cosi
y mi ha sigut fidel sempre,
y ha vetllat, segons m'ha dit
mentres he estat à la gruta
per mon honor. Ah! jà l'tinch.
es lo del colom... Burrango!
jà he dat en lo cap del fil.
- Si, pero aquet colomista...

Mar.

Venint ab lo cabàs al coll.

(Ara si que serè ric!)

Escena 9.

Clicfof Martinet.

Cli. Martinet!
Mar. Vy l'ecce-homo!

Ay la mare ja estich fresch.!

(posa l cabàs a la primera
cicala de dalt.)

Cli. Que portas?

Mar. Palla... pe'ls burros.

Cli. Y t pesa tant?

Vy! ja ho crech.
com qui al devall li hà la sal
qui haig de reparti pels beus.

Cli. Bueno, bueno, descarrégat
y escolta be'l que t diré.

Mar (Ay si m troba 'l contrabando!)

(descarregantse
y baixant al costat de
Clo.)

Cli: Sigarne franch, Martinet,
aqui passa alguna cosa;

tu sabs algo, t'ho conecli,

Mar. Veurà, yo cuido la barbiá.

Cli. parlo del negoci meu,
millò dit, de jò y la dona,

Mar De la senyora y vosté?
Miris, jò crech que son cuentos
que'l mateix cerebro urdeix.
Potsé ha cregut que'l cusi?—
Pobret! si es mes ignorant!..

Cli. Martinet! tu pots jurarmi ho?

Mar. Vaya si li juraré.
Ci tant cert, com aqui porto—
sal. (Ay si's descubreix.)

Cli. Y la victoria del colom?

Mar (Del colom blanch? ja la sè.

per pò l jardiné calcula,
que vicolut, que ò llamendi,
pe'l capritxo de meyarsel
creyent lo colominet,
và tirarlo à la cassola.

Cli. Y tu també creus qu'es ell?

Mar. Yo sè que'ls colors li agradan.

Cli. Y las colomas també.

(Enfadat)

Mar. Ah! sí, sí, marcle ò famella,
ell sí que no lu mira gens;
la que pot pìpà la pìpa,
la fà ab un xuquet y adeu,
aixó sí, no's mengà'ls ossos,

Cli. Home, no faltaba mes,
(Si será!.. si no será!..)

Mira si `m serveixes bé,
te donaré un cabàs d'or.

Mar. Un altre? digú: com aquest?

Cli. Sí, seure sol ni palla.
pero indaga.

Mar. indagaré.

Cli. per cada nova noticia
un cabàs.

Mar. (M'ha compromet.)

Cli Fes que baigi Benibaf.

Mar. Ara hi aniré corrents.

(volguent emportarse l cabàs)

Cli. ¿Que fas?

Mi. tinde de reparti....

Cli. Ja repartiràs després.

Ma (Ay xi xe mi embulla l marro.!)

Cli. Que no vas?

Mar. Com un llampèch.

(Adiós cabài, no permetis
que t'escorfollin per Deu.)

Escena 10.

Cliclof lugo Curiqueta.

Cu. Si l'embull puch treure en net
y al culpable descubreixo,
à fè de neu que l parteixo
com qui parteix un llunguet.
Lo colom me portará
al camí de la vritat,

y ¡guay! del que deiditpat.

En. Clidof! (desde la verja y entrant

Cli ¿qui in vè à deitorba?

(seguint ab la imaginació alterada)

No hostiuch dit...

Girantse ab rabia y
al veure que es l'Enriqueta
tot d'un cop obsequiós
y no sab com disculparse.

Ah. qui es vostè?

Dispensi, ab tanta turba
de criats, un se perturba.—
y... l'haurè faltat.

En Enrique?

Vostè no m'habia vist.

Cli. Veritat, y es un defecte,
pero à voltas se subjecte
l'enteniment. ~

Em. ; qui eitá trist?
alegris que'l meu jermá
ha prés un coratjé grau,
y eitá alli ab un guit meygaut
que dona bó de miirá.
Yo he viingut sols per vorté,
per dirli qui allá viingués
junt ab ell, y's distregués,
vorté mireig... y perque?

Cli. Perqué diu? Li vaig ái di.
Tinch tot mon cor deitrossat,
perque'ls celos mi han entrat.

Cu. Vorte te celos? d'aqui?

Cli. No no sè, me l, dóna la dona
que no sè perquè me l, dóna,
y sent molt bona persona
me fa creure que no es bona.
Etich transport de furor!
jo morirè un sacramental.
Jo etich mal, y lo meu mal
tot, lo cura ton amor.

Apareix Benibaf y Martinet Clicof vo creient.

Mil vegadas, aqui'l, peus.

(agenollantse)

li tinch dit, Angelet meu!
etimeu per mor de Deu!

Beuf (Que ecolto! (baixa corrent)

Mar. (Ara ha fet creus.)

Musica.

Escena 11.

Dorit Martinet y Dits.

Beuf Gran vil!

Cli. Bestibat! De que!

Ben De que diu? la pagarà!

(ab ademan amenassador)

Mar. fent lo paper se li porta l cabàs.

(Me eclipso pèl que potsé
pero me'ne porto l cabàs)

—

Ber. Digarme que feyas
aqui agenollat,
y aqueita sonteta
t'estaba escoltant
dintre de la gruta
me vas enganyar!
pero aqui no'ho passo
jo m'en sabré vengar.

Curi Continuguis la boca
que ni està insultant
si t'he dos fan lo pimple
jo no'ho dech pagar;
limpia ma conciencia
no m'dech disculpar,

lo qui als meus peus feya
ell li explicarà.

Cli. Es cert que m'estaba
com tu m'has trobat,
y tota la culpa
teus tu, Benibaf,
veyent ton desvio,
jo li he recordat
la cosa que't deya
mon cor pur y amant.

—

Ben. A mi no m'enganyan.

Cl. La vritat te dich.

Ben. Pot esculli armas.

(à Enrique)

En. Que m'esplica à mi?

Bent. Yo sochi una fiera
que sunt de sa cova
devorant cuant troba
qui afecti son cor
y jà que 'm rebaixas
ab ta llengua ïnmunda,
t'espera una tumba
que't cullirant mort.

Cli. Benibat!

Bent Que no in repliquis.

y vostè,

Cu. Deixim eitá.
(dignitat)

No transigeixo ab los dubtes,
puch portar lo cap molt alt.

Ber. Ah! sí?

Cu. Hi!

Cli. Hi...

(com dihent creuche)

Ber. Guerra donchs caigui qui caigui,
que vingan tots
y passém als meus contraris
a sanch y foch.

Cu. Guerra donchs vingui l'que vingui
aqui etiche jo
deid' ara só capitana
dels meus lleons.

Cli. (Guerra entre ells caigui qui caigui

potsé aixi jò
podré descubrir la cua
d' aquell colom.

Molt valent tot, las
sempras seu vau per estats
operats.

Parlat.

Escena 12.

Clidof.

=

Cli. Una mutin per la dreta,
y l' altre esquerra, molt bé.
y jo, cap hont auré.
pero ab tot, no puch permetre,

ab la ralió que tinch jò,
que la dona, dona bona,
mi insulti à una altre dona,
que li sobra la ralió.
que faig? y l miiteri meu?
y l colom? jò in locaré
Deu de Deu! que tinch que fé?
Mar Ja eitá sol? gracián à Deu!

Escena 13.

Cliclof Martinef.

Cli. Martinef, qui han descobert?
Mar. Lo tot.. no es tot, que digueim;
pero si tols treballeim
allò que's diu ab asert

ja li dono per sabut.
Interin, convè callà,
pero .. quant jo vagi al grà ...
. ¿ que ja te l' or previngut?
Ali. ¿ que si l tinch! sabs que en tal cassos
yo no eccatino may rei.
tu senyalau al burjèi
y te ix omplo cent cabassos.
vull sabi qui m' ha venut
mentres à la gruta estaba,
vull sabi qui es que jugaba
ab mon honor à cucut!
vull sabè ...
Man Be, no s' enfadi
que jo aniré lligant cabos.

Nicolut~

Cli. qui han dit, tu sabs?

Mar. Neurà, no es qui à mi m'agradi
de mingú seguir los passos,
pero 't seu cusi.--

Nic. que dius?

Ma. Me semble que tinch motius.

Cli. Parla y conta en dos cabassos.

Mar. Ell está molt capficat,
mira à n'ella y no diu rès.

Cli. La mira!.. te ù dare trei.

Ma.. (Brava.)

Cli. Digas.

Mar Han `notat

qui ella no li fà cap cas,
perque es prudenta y honesta,
y per corona la festa...

Clif Conta ab un altre cabàs.

Mar Ella qui ha sigut leal,
y ha vingut fins a la cova,
lo seu ben estàs li roba
aquet burro y animal!--
(tapantli la boca)

Cli.

Calla per Deu, no embalotis
qui aigi al beure'l cassarè.

Mar Y aquell or?

Cli. . Cuant no sabrè.

(Marxant corrent)

Mar. M' aigafat ben bè'l bigotis.

Escena 13.

Martinet tocaboires

=

Mar Mes-- que importa! tinch dinei
per comensà à armà l moti',
si aquell tuno m dù que si
jò in cuidadare dil denei
tocaboirar'. A bon punt.

(veyentlo)

mira, t'anaba à crida,
que habeim de fè?

Pot Pot macia.

Ma que doneim lo cop?

Toc Amunt.

Mar Pi!? doncs viuga la baudarra!

to. Com baudarra?

Mar La baudera,

Donem lo gran crit de nuera!

toc. ¡Qui te de nuvi?

Mar. Panarra.

Lo que importa es donà l'crit:
toti à la plassa 'ns Museu,
dirent; que matar volem
al Salvany aquesta nit.
Los tens, que no serán tens,
perque tu t' has pronunciat,
deixarant lo barco aislat:
tu y jo y nus quants dels meus
l'assaltem, tu-l mando prendre,

y arribaut al primi port,
mos partim tot lo tresor
y podem viure opulents.

To. Ja mi agrada, de segú
que l cop assegurarè,
Mar toca-boirar!

(abrassantlo)

To. Deixim fè,
y l barco?

Mar Queda per tu.

To. Donchs canti victoria.

Ma. Si?

To. Balas, polvora y dinés,
fassi conta que no hi es,
perque un cabo vindrà ab mi.

Mar Un cabo?

To. Qu'era pirata.
Si li dich que'l barco es meu
y mitj d'ell.. iva de neu!
etich cert que tot no mata
veurà que prest tornaré
dihent: no queda un proyectil.

Mar Adéu, donchs, banqué Rostchil,

Toc. (Descansi, senyo pifré.

(donantse las mans)

Mar. Ara à reparti 'l cabal
perque tothom cridi à l'hora,
ay si l barco in treu à fora.

(sensó ballant y saltant.

Ni. Ja he donât lo primé pas!

(vé pel foro dreta fregentse
las mans de content)

Cicena 14.

Nicolut.

=

Ni. tota l'agla età esperant
que brandi la campanof
- Despuèi pot veni en Cliclof
ab un fluviol romant.
L'acudit ei colossal,
y.. de segui, trecli la rifa,
la po, jà no ni'eigarrifa.
Nicolut, ja eti iumortal.
Despertat, y ab veu de tro'
fer retumbà l'firmament. -

(cambi)

- pensant qu'haig de se valent
jà ni'agafa tremolo.

vol aguantarse fart pero

tremola y ; oculto)

Musica

Escena 14.

Coro senyoras que venen ab traji
d' home pero ab la cabellera sobre
l' espatlla y ab una especie de
venablo venen saltant
lugo Nicoluf.

=

Cor. Rof cof tot nif nof!
troloroff!
raf! caf! taf! nef! naf!
tralarafaf
naf! nef nif nof nuf!

tralarut
clut!

(cop y alto)

=

Los habitaus de l'Isla
nos dilluen los picots
perque à fer epercissi
tenim grau vocacio.
Sabèm moltas maniobras,
que solas bem deprès
y si tuiguessem meitre
las fariam mes bè.

Ja ho crech!

Que li farèm!
-ave fem veure

lo que sabèm.

Si un galan tira floretas.

- charrif! charrif!

(adelantantse)

es senyal de adelantarnos

y fé un somrís.

Mes si no busca caraca

charrof! charrof!

al primi ; quànd es-

quena y despues esplicant

lo significat)

vol dir que jiveim l'esquena

y l'deixem vol.

—

prof cof etc.

fan un poch de maniobra
o evolucio' y cansadas ditum)

Ja prou de marxa,
qui aqui m causeu
y no vè un nubi
à dirnos rès.

(Nicolut sentus)

Ni. Donchs calleu,
si mi escolteu
molt prompte nubi
totas tindreu.

Clar. Aixi ho fesdeu.

=

(molt mitens)

Ni. Si seguiu lo meu programa

aquesta Illa deixarem,
y farem cap toti à Espanya
quès terra dels nostres vells.

=

Coro — Y à ni aquella terra, —
digans lo que fan,
que si no ns agrada
no hi voldrem anà.

Ni. — terra com aquella —
no l' hem vista may.

—

Allí mirgi mana,
tothom fà l que vol.
de nit y de dia
lo sol may se pon.

y cuant una à causa
de edat en lo marit
sen pot burcà un altre
fins à vùticiùch.

–

Cor Tot això m'agrada
gy! qui estaveu bé
de nit y de dia
sempre ballaveu.

–

Ni. Faut honor com donas
~~tots~~ contents Tots lli estant
perque d'or y plata
fan los empedrats,
y faut vols que sigui,
– ave vull menjà –

per tot surten cuyras
y alli pots triá.

Cor. Ay dilposa terra

pensauthi no men
sento esgarrifaudsar,
del cap fin als peus.

Parlat.

=

Vn. Ay quina terra mei bona!
altr. Nicolut? que no crideu?
Vi Cten dilpostar?

Dilpostar.
Esteu!

totes-

Vi Doncks aguardeu una estona,

Aixi que jo aixequi l'bras
armen la sacramental.
Muera la gent imparcial
Tots Muera!.
Ni Y viuan.--
Cri. Atrai!

Escena 16.

(Diti Curiquete. y ranarinos.
se colocan à la dreta.

—

Cu Alcort es aquesta lleona
que m'ha insultat.?
Ni. (Valgam Deu!
Correu al barco, correu:)
(à las donas que van
per fugi.)

Cur. Alto!

Ni. (L' heu feta bona!

Cu. Vingui à mogui, vull sabé
alcout se troba Benibaf.

Nicolus!

(volguent si digamho)

Nic. Curiquetaf!

No se hiout en, en bona fé,
com que li falta un sentit,
y es pimple y enredadora..
vaji à diùn.. que si es à fora
es senyal qui haurà sortit.

(Campana a rebato)

Escena 17.

(Dits Benibaf Bleños

(tots à lo dreta.)

Cur. Que vingui qui aqui l'espero.

Ben. Que cridar? Ja in tem aqui.

Ni. Benibat!

Ben. Ij vull veuri
com cumple à un caballero.
Digas... perque l'meu marit

Escena 18.

Diti Clicof

(desesperat de la cara)

Clicof. qui ha fet toca? t'he pescat.

(à Nicolay)

qui han fet del colom, malvat?

Ni Me l'he menjat,

Cli. Com?

Ni. Rustit.

Cli. A tu si que't rustiré!
Mirate'l bé, te'l presento.

a Benitat.

Digas que't conti aquell cuento.

Ben. Vingui in tè d'esplicà rès.
a tu, si, gran libertino.
alli la teus, no la veus?
ves, agenollati als peus.

(Pelacay escoltant)

Cli. Me farèu sorti de tino.

Ben. La jòveneta modesta,
la pura y radiant ebúrova...
la candorosa...

Pal (sortint) Senyora!

Ni (Aquet completa la festa.)

procurant escabullirse

=

Escena 18.

(Dits Salvany.

=

Sal. Que vol dir aquest llenguatje
tant insolent.

Cli. Jo lo diré

Ben No't necessito per rè.

Ni Vegem si arribo à la platje.

(s'escapa)

Sal. Com es que vostè's permet
de nostre decoro ab mengua--

Cu. Permeteu, Salvany, tinch llengua,
Den no m'lo tinga en retret,
y ab ella pericatarsa
tant relagada--

Ben. Sentiu?

(als seus.)

A ella!

Cli. Atrai!

(volguent-se interposar)

Cm. Veniu!

(esperantlos ab rabia)

moment de silenci pre-

parantse per la lluyta,

gran camorada lluy.

Tots. Ay!

Pal. gran Deu! que's lo que passa?

si fossem pirotas.—

(camorrade y Compayns.

Cli. Com?

Pal. Assaltau l'Estrella aneim.—

y fins à morir lluytem!

vau à sortir y Martinet

lo tanco y pas

Escena 13.

Dit. Martinet (cab un plech)

Mar Victoria! Victoria! viva tothom

Pal Que succeheix?

Mar. Un fet gran
que jà is parla tot lo mon.
l'emperadó Napoleon
i ha entregat dins de Rudau.
Y com que l Rus es vengó
d'aqueita ?la per memoria
de tant insigne victoria.—
mos deix la libre eleccio

de marchar allà alcort vulgueu;
y aquestas grans canonadas
son sis fragatas anadas
qui esperan que us embarqueu.

Cli Pal. Será vritat?

Mar. Com no us ne dit

(Canonade)

Pron que's veu si es bala o flama
llegiu aquesta proclama

Pal. Pero l'usuelt qui ne sentit—

(volgent-se no 7 pas)

Cli. L'hurìqueta te ralo':
Benibat, jà era passat.
la noya en rei t'ha faltat,
puch jurarho. — Y tu?

Benit

Yo?

Enriqueta va à parlar, Clidof
la calma, y entre tant Benilat
dirà à Martinet.

(qu'has dit res?)

Mar. (Ni un mot xisquera.)

Ben. (T'omplirè un altre cabàs.)

(ab molt mès à Clidof.)

Y tù, digas, dubtarás?

Cli. No, si m'treus una quimera.
aquella paraula "amor"
que duya'l colom...

(tothom escolta, una
y adelante)

Una ¿que diu?

qui era ma nit del istiu
passat.

Ben Si.
lo gran traidó.

Vm
Era l dia del meu sant
qui me jove per obsequiarme
me l doriá, y al retirarme,
vá fugir, lo gran truhan

Cli. (abrassantle)

Ay! quin pes mi hautret del cor.

Ben Jaspi abrassantla 7 dilitreus?

Cli. Calla, tonta, que no veus?

(abrassantle à ella,

son impulso del amor.

Sol. Y donchs que penseu marpa?

Cli. Cap ai Espanya. ¿Verität?

ai Benitat y Martinet

Ber. Veurem lo pais auviat.

M y algun parent catala'.

Cli y vi coluf

Mar Ara vi

Cli y vè coiçejant.

toti. pobret

Cmi. Potse ha prèi mal?

Bem. que t'has fet.

Ni. Yo no ves, ni'lo han fet fè.

Escena ùltima

toti Nicoluf (Ranquejant)

=

VI. corrent cap al mar anaba
plè de valor com un braù,
y l'enteriment trauaba
una cosa que in semblaba
tant clara, com lo cel blau.
Corrià plè d'illusió
quant passar pe'l pont vell.
Sento. pom! pom! Malehit canó!
no se si haurà estat de pó,
pero he fet un cap girell.
Y cayent baix al barranch
qu'està d'embarsi farsit,
lo front mi ha brollat en sách,
tot lo cotat un verdang
y à le orgues un sanch trait.

Pau Pens tocarte ni un esquitx
nat caigut?

Ni Ay Cusineta!
he pagat cart mon deuty
ciaut uu naip per ral y muty
may pot fè mitjà pesseta..

Cli. Ara plora, La canonada
que t'han causat l'auta po
son sis fragatas anclades
pe'l rey de Prussia enviadas.

Ni. Ah! doncs aixi jà entich bo.

Cli. Doncs tots cap à Lipcanya
bona!

Ni.

Cui. Miri

Ni que?

li entrega lo programa de

Martinet.

Curi — Qui està interrupat.

Ni — Doncs au, marxem al contat
que vull veure Barcelona,
y si aquesta má li agrada...
y no te cap compromís...
jo li ofereixo...

Curi. — Aceptada.

Vritat, Salvany?

Sal. — Ya ni àgrada.

Ni. (Al últim serè feli.)

Mar — Bueno, la voldrià rossa.

(amb segrit lo conversa cremador)

Bent — Vols cansarte allà ò aquí?

Mar No ho sè, jò vull una mossa

(vanderant)

Ni. Que in sabs cap de bona tossa.

Salv. Prou! la gegantada del pi!

Cli. Ja ho senti:

Ni. : tots en movimentt!

- Pensors: ho dich en conciencià.

Deixarè l'Isla, content,
si sento un repicament
demostrant benevolencia.

(Pron la música)

Música.

Cor. se posen tots en filera
quant diu tots en mo-

vinent y al rompre
la orquesta. comença la
mayoa.

Aof lof cof etc.

van saltant, cau lo
telò.